Ons kenmerk
8486-2026
Behandeld door
E. Rossel
Doorkiesnummer
14 0591
Bijlage

Gemeenteraad Borger-Odoorn

Datum
3 februari 2026
Onderwerp
Stand van zaken beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

Geachte leden van de raad,

Tijdens de raadsvergadering van 25 november 2021 heeft uw raad de beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte (hierna te noemen IBOR) vastgesteld. In IBOR is opgenomen dat het opstellen van een dergelijke beleidsnota geen eenmalige activiteit is, maar dat de nota periodiek getoetst en geactualiseerd dient te worden (bij voorkeur minimaal iedere vier jaar).

Met deze raadsbrief informeren wij u over de stand van zaken van IBOR.

Wij hebben de toets uitgevoerd op de volgende onderdelen:
- zijn de doelen uit IBOR behaald?
- in hoeverre is de aanbeveling over de ontwikkelagenda opgepakt?

- waren de financiële keuzes toereikend?
- geeft IBOR voldoende kaders en handvatten voor de toekomst?

Tot slot hebben wij conclusies en aanbevelingen geformuleerd ten aanzien van de actualisatie.

1. Zijn de doelen uit IBOR behaald?
De doelen voor kwaliteit is gemiddeld vastgesteld op C-niveau.

De afgelopen jaren is het onderhoudsniveau gemeten via de beeldkwaliteitssystematiek. Er vinden doorgaans zes schouwrondes per jaar plaats op basis van de landelijke vastgestelde beeldmeetlatten, de zogenaamde CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek). De CROW-beeldkwaliteitsmethodiek is een landelijke, uniforme manier om de kwaliteit van de openbare ruimte te beoordelen.

De beeldkwaliteit heeft betrekking op het straatbeeld: hoe ziet het kapitaalgoed eruit, is het object bijvoorbeeld besmeurd met graffiti, groeit er onkruid tussen de nieuwe heesterbeplanting, moet het gras gemaaid worden, ligt er veel zwerfvuil en rotzooi op straat? Vaak gaat het over ‘schoon’ en ‘heel’. De intervallen tussen de onderhoudsmaatregelen zijn relatief klein (korte cycli, onderhoud vindt meerdere keren per jaar plaats, bijvoorbeeld 6x per jaar vegen).

Deze schouwrondes zijn momentopnames en geven een beeld van de openbare ruimte op dat moment. De resultaten van de schouwrondes worden omgezet naar rapportages waarop vervolgens in het onderhoud van de openbare ruimte gestuurd wordt.

Naast beeldkwaliteit inspecteren wij de bekende kapitaalgoederen jaarlijks ook op hun technische kwaliteit. Met technische kwaliteit doelen we op de (wettelijke) richtlijnen, normen en eisen die landelijk gesteld zijn aan het technisch functioneren en de veiligheid van een kapitaalgoed.

De technische inspecties geven inzicht in hoeverre de kapitaalgoederen voldoen aan de (landelijk) gehanteerde normen en richtlijnen. Voldoen aan deze normen en aanbevelingen borgt de technische veiligheid en het uitvoeren van de juiste maatregel op het juiste moment (voorkómen van kapitaalvernietiging). De onderhoudsintervallen zijn in de regel groot (bijvoorbeeld 1x per 15 à 20 jaar onderhoud uitvoeren aan een weg).

Naar aanleiding van de technische inspecties wordt de onderhoudsmeerjarenplanning geactualiseerd. Op deze lijst staan de projecten (riolering, wegen, groen en verkeer) waarvoor de komende drie jaar technisch onderhoud noodzakelijk is, inclusief ramingen. Jaarlijks bieden wij u het onderhoudsprogramma voor het betreffende uitvoeringsjaar aan, rekening houdend met het beschikbaar budget en de prioriteitsstelling van uw raad.

Wij concluderen dat -via onze toegepaste werkwijze- de doelen voor kwaliteit (gemiddeld niveau C) behaald worden. Jaarlijks wordt hierover verantwoording afgelegd in de jaarrekening.

2. In hoeverre is de aanbeveling over de ontwikkelagenda opgepakt?
In IBOR was de volgende aanbeveling opgenomen: ‘De beleidsdocumenten die de gemeente heeft zijn veelal deels verouderd. Het verdient de aanbeveling deze te actualiseren, waardoor weer duidelijk weergegeven kan worden wat de gemeente nastreeft’. De aanbeveling om deze te actualiseren, waardoor weer duidelijk gegeven kan worden wat de gemeenteraad nastreeft, is in 2021 overgenomen.

De afgelopen jaren hebben wij de verouderde beleidsnota’s geactualiseerd. Het totaaloverzicht van de beleidsnota’s van onze kapitaalgoederen is nu als volgt:

Wegen	Beleidsplan Wegen 2025-2030	vastgesteld raad 22 mei 2025
Verkeer	Beleidsplan Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan 2019-2029	vastgesteld raad 19 september 2019

	Fietsplan Borger-Odoorn	vastgesteld raad 21 november 2024
Groen	Beleidsplan Groenvisie	vastgesteld raad 23 januari 2025
Kunstwerken	Beleidsplan Bruggen 2024-2028	vastgesteld raad 12 december 2024
	Beleidsplan Natte Kunstwerken (*in concept gereed)*	Via een raadsbrief is de stand van zaken over de voortgang aangeboden.
Openbare Verlichting	Beleidsplan Licht in de openbare ruimte 2018-2027	vastgesteld raad 8 maart 2018 Via een raadsbrief is een evaluatie van het beleidsplan aangeboden.
Water	Gemeentelijk rioleringsplan 2023-2029	vastgesteld raad 15 december 2022
Meubilair	Beleidsplan Straatmeubilair 2025-2029	vastgesteld raad 10 juli 2025

Aanvullend kunnen wij nog aangeven dat naast het opstellen van bovenstaande beleidsdocumenten er een start is gemaakt met het opstellen van de bijbehorende beheerplannen.
Ook zijn er ook stappen gezet in het opstellen van werkpakketten en het op orde brengen van het areaal- en databeheer.

Wij concluderen dat de acties van de ontwikkelagenda opgepakt zijn.

3. Waren de financiële keuzes toereikend?
Bij de vaststelling van IBOR is door de raad een budget beschikbaar gesteld van van 4.862.396 euro (exclusief de kosten voor riolering en verkeer).

Indien onvoldoende budget aanwezig was om te voldoen aan het vastgestelde kwaliteitsniveau, zijn voorstellen gedaan tot aanpassingen. Per kapitaalgoed heeft dit geleid tot besluitvorming. In de bijlage is dit samenvattend in beeld gebracht.

Wij concluderen dat de financiële keuzes in IBOR toereikend waren in de afgelopen jaren voor het op peil houden van de kapitaalgoederen volgens het vastgestelde kwaliteitsniveau. Jaarlijks wordt hierover verantwoording afgelegd in de jaarrekening.

4. Geeft IBOR voldoende kaders en handvatten voor de toekomst?

Het doel van IBOR was vooral het geven van een financieel kader en om de basis op orde te brengen. Dit vloeide destijds rechtstreeks voort uit het bestuursprogramma 2018-2022.
Het meten van de beeldkwaliteit was een middel om te kunnen sturen op de kwaliteit van de openbare ruimte en met uitvoerders heldere afspraken te kunnen maken over het gewenste beeld.

Als het gaat om inhoudelijke doelstellingen heeft het huidige IBOR niet voldoende handvatten. In het huidige IBOR zijn geen maatschappelijke opgaven of waarden beschreven en zodoende biedt IBOR daar ook geen handvatten voor. Er zijn verschillende maatschappelijke ontwikkelingen die op de gemeente afkomen. Om de openbare ruimte toekomstbestendig te beheren, is het van belang dat de gemeente zich meer richt op de maatschappelijke opgaven en waarden die op strategisch niveau vastgelegd zijn.

Als we kijken naar de maatschappelijke ontwikkelingen is alleen beeldkwaliteit niet voldoende om de kwaliteit van de openbare ruimte in te richten en te beheren en is er behoefte aan andere kaders en handvatten.

Wij concluderen dat het huidige IBOR niet meer aansluit bij de behoeften van deze tijd en daardoor niet voldoende kaders en handvatten geeft voor de toekomst.

Conclusie en aanbeveling

IBOR heeft in het verleden voorzien in een duidelijke (bestuurlijke) behoefte: het bieden van een financieel kader voor de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Inmiddels is die behoefte echter veranderd.

Veel maatschappelijke opgaven zijn immers niet te herleiden tot één specifiek kapitaalgoed. Dit vraagt om een gezamenlijk en integraal beeld op een aantal thema's. Thema's waar wij onder andere aan denken zijn bijvoorbeeld duurzaamheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit, gezondheid&welzijn en inwonerparticipatie.

Afsluitend concluderen wij dat er mooie stappen gezet zijn in het beheer en onderhoud van onze openbare ruimte. De basis is nu meer op orde. Maar wij constateren ook dat de laatste jaren steeds meer het besef ontstaat dat de openbare ruimte op diverse manieren van belang is voor het welzijn van mensen en dieren. Omdat beheer veel kansen biedt om bij te dragen aan diverse waarden in de openbare ruimte, zien we de laatste jaren een (landelijke) ontwikkeling naar een bredere sturing op waarden. En daarmee de behoefte aan een document, als vervolg op IBOR, waarin de maatschappelijke opgaven en ambities worden uitgewerkt.

Wij stellen ons voor dat de uitkomsten van deze stand van zaken betrokken wordt bij het opstellen van het coalitieakkoord 2026-2030.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Borger-Odoorn,

de secretaris,	de burgemeester,
	
E.W. Bennema	mr. J. Seton

BIJLAGE

Wegen	Beleidsplan Wegen 2025-2030 vastgesteld raad 22 mei 2025	In dit beleidsplan is in beeld gebracht dat voor het onderhoud van het totale openbare verhardingsoppervlak - conform de vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus - jaarlijks € 2.896.678 nodig is. Het reguliere jaarbudget is voor deze periode door de raad hierop aangepast.
Verkeer	Beleidsplan Gemeentelijk Verkeer- en Vervoersplan 2019-2029 vastgesteld raad 19 september 2019	Jaarlijks wordt via het Meerjarig investeringsplan (hierna te noemen MJIP) een budget voor verkeer afgewogen ten opzichte van andere MJIP voorstellen. Bij de vaststelling van IBOR bedroeg het budget € 500.000. Bij de behandeling van de kadernota 2024/begroting 2024 is dit MJIP budget verhoogt tot € 600.000.
	Fietsplan Borger-Odoorn vastgesteld raad 21 november 2024	In het MJIP is een bedrag opgenomen voor het fietsplan van € 25.083.000 (kapitaallast van €1.630.000). Jaarlijks wordt via het MJIP een budget voor uitvoering van het fietsplan afgewogen ten opzichte van andere MJIP voorstellen.
Groen	Beleidsplan Groenvisie vastgesteld raad 23 januari 2025	Voor het uitvoeren van het onderhoud aan groen is € 2.097.820 beschikbaar voor het uitvoeren van groot- en klein onderhoud, zowel door de eigen dienst als door derden. Aanvullend is door de raad incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het wegwerken van achterstanden: € 2,4 miljoen voor een periode van 4 jaar. Bij de vaststelling van de begroting 2026 is het budget voor onkruidbeheersing met € 22.500 verhoogt. Dit omdat het beschikbare budget vanuit het reguliere ontoereikend was om te voldoen aan kwaliteitsniveau C.
Kunstwerken	Beleidsplan Bruggen 2024-2028	Bij de behandeling van dit beleidsplan is in beeld gebracht dat

	vastgesteld raad 12 december 2024	voor het onderhoud van de bruggen - conform de vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus – jaarlijks € 235.688 nodig is. Begrotingstechnisch betekent dit jaarlijks: 1. Regulier onderhoud (exploitatie): € 68.115 2. Groot onderhoud : € 167.573 (€ 9.775 kapitaallast) Het regulier onderhoud (exploitatie) zit structureel in de begroting. Jaarlijks wordt via het MJIP de kapitaallast voor bruggen afgewogen ten opzichte van andere MJIP voorstellen.
	Beleidsplan Natte Kunstwerken (*in concept gereed)*	Op dit moment zijn in de begroting geen specifieke budgetten opgenomen voor regulier- en groot onderhoud. Een separate raadsbrief over dit kapitaalgoed is aangeboden.
Openbare Verlichting	Beleidsplan Licht in de openbare ruimte 2018-2027 vastgesteld raad 8 maart 2018	De jaarlijkse financiering voor het in stand houden van de installatie is in twee posten opgedeeld. - € 125.000,- vervanging- en investeringskosten; - € 97.500,- voor beheer en onderhoud (aanrijdingen, calamiteiten etc.) Vanwege een extra verduurzamingsinvestering in de periode 2019 – 2025 zijn nagenoeg alle verouderde armaturen vervangen door LED. Daarom is in 2025 besloten de vervanging- en investeringskosten te verlagen van € 225.000 naar € 125.000,- Voor het versneld saneren van de PL-lampen (spaarlampen) staat voor de komende acht jaar een post van € 53.125,- (kapitaallast € 3.984) op de MJIP. Jaarlijks wordt via het MJIP deze kapitaallast afgewogen ten opzichte van andere MJIP voorstellen.
Water	Gemeentelijk rioleringsplan 2023-2029 vastgesteld raad 15 december 2022	Voor de rioolheffing is 100% kostendekkendheid van toepassing. Het (gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is zodanig opgezet dat het gemiddeld tarief jaarlijks met 0,75% stijgt. Aanvullend vindt, conform het GRP, jaarlijks een dotatie plaats aan de voorziening riolering. Deze dotatie wordt gestort in de

		voorziening riool en ingezet voor de uitvoering van grotere rioolvervangingsinvesteringen. Voor de uitvoering van het GRP hebben we € 3.239.734 per jaar nodig.
Meubilair	Beleidsplan Straatmeubilair 2025-2029 vastgesteld raad 10 juli 2025	Bij de behandeling van dit beleidsplan is in beeld gebracht dat voor het onderhoud van het straatmeubilair- conform de vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus - jaarlijks € 112.144 nodig is. Het reguliere jaarbudget is voor deze periode door de raad hierop aangepast.